

ส่วนที่ 3 ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

13. ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ

13.1 ตารางสรุปงบการเงิน

งบแสดงฐานะการเงิน
ณวันที่ 31 ธันวาคม 2556 และ 2555

สินทรัพย์	งบการเงินรวม				งบการเงินเฉพาะกิจการ			
	2556		2555*		2556		2555*	
	(บาท)	(%)	(บาท)	(%)	(บาท)	(%)	(บาท)	(%)
สินทรัพย์หมุนเวียน								
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	186,256,297	1.5	1,544,538,609	11.4	139,683,614	1.12	1,373,162,370	10.3
เงินลงทุนชั่วคราว	-	-	-	-	-	-	-	-
ลูกหนี้การค้า	489,729,373	3.9	735,615,200	5.4	511,062,789	4.11	725,105,177	5.4
ลูกหนี้อื่นกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	23,069,357	0.2	64,947,154	0.5	65,917,526	0.53	110,299,751	0.8
ลูกหนี้อื่น	147,703,894	1.2	406,161,591	3.0	144,854,372	1.16	403,786,414	3.0
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	-	-	-	-	384,600,000	3.09	369,000,000	2.8
สินค้าคงเหลือ	2,226,289,983	17.5	2,018,772,822	14.9	2,034,331,092	16.35	1,879,889,871	14.1
ภาษีสรรพสามิตจ่ายล่วงหน้า	92,173,879	0.7	188,524,353	1.4	80,254,863	0.65	183,710,960	1.4
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	164,809,085	1.3	148,976,114	1.1	135,222,421	1.09	119,570,998	0.9
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	3,330,031,868	26.2	5,107,535,843	37.6	3,495,926,677	28.10	5,164,525,541	38.6
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน								
เงินฝากสถาบันการเงินที่มีข้อจำกัดในการใช้	830,263	0.0	2,494,309	-	830,263	0.01	2,494,309	-
เงินลงทุนในบริษัทรวม	276,307,785	2.2	195,067,129	1.4	30,000,000	0.24	30,000,000	0.2
เงินลงทุนในบริษัทย่อย	-	-	-	-	356,634,074	2.87	356,634,067	2.7
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	174,446,315	1.4	214,099,170	1.6	174,446,315	1.40	214,099,170	1.6
เงินอุดหนุนระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	-	-	86,465	-	-	-	-	-
เงินให้กู้ยืมระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	3,000,000	0.0	5,000,000	-	3,000,000	0.02	5,000,000	-
อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	232,148,400	1.8	33,157,000	0.2	232,148,400	1.87	33,157,000	0.2
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	8,636,645,339	68.0	7,983,366,698	58.7	8,108,076,860	65.18	7,508,888,440	56.2
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	21,317,623	0.2	19,064,851	0.1	16,504,125	0.13	17,043,239	0.1
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	3,966,372	0.0	2,690,770	-	-	-	-	-
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	22,287,345	0.2	31,028,941	0.2	22,252,905	0.18	30,994,502	0.2
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	9,370,949,442	73.8	8,486,055,333	62.4	8,943,892,942	71.90	8,198,310,727	61.4
รวมสินทรัพย์	12,700,981,310	100.0	13,593,591,176	100.0	12,439,819,619	100.00	13,362,836,268	100.0

*ปรับปรุงใหม่

	งบการเงินรวม				งบการเงินเฉพาะกิจการ			
	2556		2555*		2556		2555*	
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	(บาท)	(%)	(บาท)	(%)	(บาท)	(%)	(บาท)	(%)
หนี้สินหมุนเวียน								
เจ้าหนี้การค้า	766,244,851	6.0	1,237,512,691	9.1	860,160,641	6.9	1,222,697,457	9.1
เจ้าหนี้อื่นบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	24,658,795	0.2	50,247,865	0.4	194,056,966	1.6	87,161,253	0.7
เจ้าหนี้อื่น	331,437,356	2.6	438,596,760	3.2	324,257,768	2.6	430,610,771	3.2
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน	700,000,000	5.5	-	-	700,000,000	5.6	-	-
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	447,801,724	3.5	755,240,186	5.6	438,103,416	3.5	739,502,886	5.5
ภาษีเงินได้ค้างจ่าย	-	-	-	-	-	-	-	-
เงินปันผลค้างจ่าย	73,586,615	0.6	75,030,411	0.6	73,586,615	0.6	75,030,411	0.6
เงินมัดจำรับงวดและลังจากลูกค้า	522,184,823	4.1	691,829,511	5.1	522,184,823	4.2	691,829,511	5.2
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	43,468,561	0.3	59,437,133	0.4	23,925,627	0.2	57,624,613	0.4
รวมหนี้สินหมุนเวียน	2,909,382,725	22.9	3,307,894,557	24.3	3,136,275,856	25.2	3,304,456,902	24.7
หนี้สินไม่หมุนเวียน								
หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	463,455,429	3.6	453,367,540	3.3	446,951,428	3.6	447,335,111	3.3
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	925,548,183	7.3	1,102,898,801	8.1	920,935,876	7.4	1,098,148,270	8.2
ประมาณการหนี้สินระยะยาว	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	1,389,003,612	10.9	1,556,266,341	11.4	1,367,887,304	11.0	1,545,483,381	11.6
รวมหนี้สิน	4,298,386,337	33.8	4,864,160,898	35.8	4,504,163,160	36.2	4,849,940,283	36.3
ส่วนของผู้ถือหุ้น								
ทุนเรือนหุ้น								
ทุนจดทะเบียน	265,900,484	2.1	265,900,484	2.0	265,900,484	2.1	265,900,484	2.0
ทุนที่ออกและชำระแล้ว	265,900,484	2.1	265,900,484	2.0	265,900,484	2.1	265,900,484	2.0
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	1,342,448,425	10.6	1,342,448,425	9.9	1,342,448,425	10.8	1,342,448,425	10.0
กำไรสะสม								
จัดสรรแล้ว								
ทุนสำรองตามกฎหมาย	26,795,766	0.2	26,795,766	0.2	26,795,766	0.2	26,795,766	0.2
สำรองทั่วไป	2,785,000,000	21.9	3,089,000,000	22.7	2,785,000,000	22.4	3,089,000,000	23.1
ยังไม่ได้จัดสรร	555,950,971	4.4	1,081,414,867	8.0	163,491,127	1.3	867,707,842	6.5
องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	3,426,499,327	27.0	2,923,870,736	21.5	3,352,020,657	26.9	2,921,043,468	21.9
รวมส่วนของบริษัทใหญ่	8,402,594,973	66.2	8,729,430,278	64.2	7,935,656,459	63.8	8,512,895,985	63.7
ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	8,402,594,973	66.2	8,729,430,278	64.2	7,935,656,459	63.8	8,512,895,985	63.7
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	12,700,981,310	100.0	13,593,591,176	100.0	12,439,819,619	100.0	13,362,836,268	100.0

*ปรับปรุงใหม่

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2556 และ 2555

	งบการเงินรวม				งบการเงินเฉพาะกิจการ			
	2556		2555*		2556		2555*	
	(บาท)	(%)	(บาท)	(%)	(บาท)	(%)	(บาท)	(%)
รายได้								
รายได้จากการขายและการให้บริการ	11,171,987,254	97.5	22,820,675,158	98.3	11,233,666,481	96.8	22,492,324,526	98.4
รายได้อื่น	285,538,200	2.5	385,813,854	1.7	369,904,865	3.2	371,744,131	1.6
รวมรายได้	11,457,525,454	100.0	23,206,489,012	100.0	11,603,571,346	100.0	22,864,068,657	100.0
ค่าใช้จ่าย								
ต้นทุนขายและต้นทุนการให้บริการ	8,114,736,550	70.8	18,219,775,074	78.5	8,357,713,164	72.0	18,021,349,665	78.8
ค่าใช้จ่ายในการขาย	2,949,971,598	25.7	3,222,915,382	13.9	2,927,097,886	25.2	3,188,674,618	13.9
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	1,024,899,437	8.9	1,206,740,541	5.2	961,944,996	8.3	1,159,250,266	5.1
ต้นทุนทางการเงิน	9,563,452	0.1	5,488,671	-	9,563,230	0.1	-	-
รวมค่าใช้จ่าย	12,099,171,037	105.6	22,654,919,668	97.6	12,256,319,276	105.6	22,369,274,549	97.8
ส่วนแบ่งกำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนในบริษัทรวม								
(สุทธิจากภาษีเงินได้)	162,240,656	1.4	176,691,945	0.8	-	-	-	-
กำไรก่อนภาษีเงินได้	(479,404,927)	(4.2)	728,261,289	3.1	(652,747,930)	(5.6)	494,794,108	2.2
ภาษีเงินได้	150,872,391	1.3	(128,035,636)	0.6	145,995,158	1.3	(123,490,286)	(0.5)
กำไรสำหรับปี	(328,532,536)	(2.9)	600,225,653	2.6	(506,752,772)	(4.4)	371,303,822	1.6
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น								
ผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินจากการแปลงค่า								
หน่วยงานต่างประเทศ	11,010,602	0.1	(218,396)	-	-	-	-	-
การเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมสุทธิ								
ของเงินลงทุนเพื่อขาย	(26,350,235)	(0.2)	40,864,914	0.2	(26,350,235)	(0.2)	40,864,914	0.2
กำไรจากการตีมูลค่าที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ใหม่	641,651,521	5.6	461,874	-	565,850,521	4.9	-	-
กำไร(ขาดทุน)จากการประมาณการ								
ตามหลักการคณิตศาสตร์สำหรับ								
โครงการผลประโยชน์พนักงาน	203,996,014	1.8	(2,607,437)	-	203,330,284	1.8	(2,545,577)	-
ภาษีเงินได้เกี่ยวกับองค์ประกอบของ								
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น	(163,859,461)	(1.4)	(7,743,870)	-	(148,566,114)	(1.3)	(7,663,868)	-
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี	666,448,441	5.8	30,757,085	0.1	594,264,456	5.1	30,655,469	0.1
กำไรเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี	337,915,905	2.9	630,982,738	2.7	87,511,684	0.8	401,959,291	1.8
การแบ่งปันกำไร								
ส่วนที่เป็นของบริษัทใหญ่	(328,532,536)	(2.9)	604,703,662	2.6	(506,752,772)	(4.4)	371,303,822	1.6
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	-	-	(4,478,009)	(0.0)	-	-	-	-
กำไรสำหรับปี	(328,532,536)	(2.9)	600,225,653	2.6	(506,752,772)	(4.4)	371,303,822	1.6

*ปรับปรุงใหม่

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2556 และ 2555

	งบการเงินรวม				งบการเงินเฉพาะกิจการ			
	2556		2555*		2556		2555*	
	(บาท)	(%)	(บาท)	(%)	(บาท)	(%)	(บาท)	(%)
การแบ่งปันกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม								
ส่วนที่เป็นของบริษัทใหญ่	337,915,905	2.9	630,982,738	2.7	87,511,684	0.8	401,959,291	0.2
ส่วนที่เป็นของส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุม	-	-	-	-	-	-	-	-
กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี	<u>337,915,905</u>	2.9	<u>630,982,738</u>	2.7	<u>87,511,684</u>	0.8	<u>401,959,291</u>	0.2
กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน	<u>(1.24)</u>		<u>2.27</u>		<u>(1.91)</u>		<u>1.40</u>	

*ปรับปรุงใหม่

งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2556 และ 2555

	งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
	2556 (บาท)	2555* (บาท)	2556 (บาท)	2555* (บาท)
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน				
กำไรสำหรับปี	(328,532,536)	600,225,653	(506,752,772)	371,303,822
รายการปรับปรุง				
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	570,958,006	643,568,855	520,478,332	593,490,164
ดอกเบี้ยรับ	(9,365,486)	(29,487,327)	(18,487,517)	(27,983,566)
ต้นทุนทางการเงิน	9,563,452	5,488,671	9,563,230	-
เงินปันผลรับ	(22,738,005)	(6,135,318)	(103,738,005)	(6,135,318)
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง	12,714,298	845,264	12,714,298	845,264
(กลับรายการ) ค่าเผื่อนี่สงสัยจะสูญ	(17,920,848)	418,283	(17,920,848)	418,283
ค่าเผื่อนี่ค่าสินค้า	57,546,693	164,326,244	58,085,691	164,154,350
ผลต่างจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าตีตรรกของอสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน	(33,425,730)	(3,511,760)	(33,425,730)	(3,511,760)
กลับรายการขาดทุนจากการตีราคาทรัพย์สิน	(9,659,809)	-	(9,659,809)	-
กำไรจากการขายและตัดจำหน่ายทรัพย์สินถาวร	(61,521,582)	(29,284,803)	(61,194,750)	(29,210,041)
กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุนระยะยาวอื่น	(24,746,559)	--	(24,746,559)	--
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	106,921,294	95,838,235	106,152,898	95,053,303
(กลับรายการ) ประมาณการหนี้สิน	(3,358,523)	8,693,057	(3,358,523)	8,693,057
ส่วนแบ่งกำไรจากเงินลงทุนในบริษัทร่วม (สุทธิจากภาษีเงินได้)	(162,240,656)	(176,691,945)	-	-
ค่าใช้จ่าย (รายได้) ภาษีเงินได้	150,872,391	128,035,636	(145,995,158)	123,490,286
	(66,678,382)	1,402,328,745	(218,285,222)	1,290,607,844
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน				
ลูกหนี้การค้า	248,553,011	264,943,000	216,709,573	201,064,164
ลูกหนี้อื่นกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	41,877,797	74,627,585	44,304,253	(54,943,813)
ลูกหนี้อื่น	273,344,245	82,833,637	273,818,589	79,249,717
สินค้าคงเหลือ	(265,063,854)	91,755,759	(212,526,913)	121,131,210
ภาษีสรรพสามิตจ่ายล่วงหน้า	96,350,474	203,443,004	103,456,097	204,008,729
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	4,294,628	3,229,783	(1,137,232)	7,292,216
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	7,952,666	(10,005,071)	7,952,665	(8,694,192)
เจ้าหนี้การค้า	(471,267,839)	(131,665,635)	(362,536,816)	(112,261,875)
เจ้าหนี้บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกัน	(14,578,469)	(105,733,482)	106,895,713	62,540,426
เจ้าหนี้อื่น	(119,873,702)	68,431,676	(119,067,301)	65,293,974
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	(323,156,681)	314,057,235	(317,057,687)	311,061,633
เงินมัดจำรับงวดและสั่งจากลูกค้า	(169,644,688)	(159,724,007)	(169,644,688)	(159,724,007)
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	1,902,528	(18,777,281)	(15,827,886)	(17,854,770)
จ่ายภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	(67,387,089)	(79,061,356)	(67,206,201)	(76,661,456)
จ่ายประมาณการหนี้สิน	(14,512,578)	(18,617,194)	(14,512,578)	(18,617,193)
จ่ายเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	(1,125,009)		(1,125,009)	
เงินสดได้มาจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมดำเนินงาน	(839,012,942)	1,982,066,398	(745,790,643)	1,893,492,607

*ปรับปรุงใหม่

งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2556 และ 2555

จ่ายภาษีเงินได้
เงินสดสุทธิได้มาจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมดำเนินงาน
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน

รับดอกเบี้ย
รับเงินปันผล
เงินลงทุนชั่วคราว
เงินสดจ่ายสำหรับเงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บริษัทย่อย
รับคืนสำหรับเงินให้กู้ระยะยาวแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน
เงินสดรับจากเงินทดรองจ่ายแก่กิจการที่เกี่ยวข้องกัน
ซื้อตราสารทุนในบริษัทย่อย
เงินสดรับจากการขายเงินลงทุนระยะยาวอื่น
เงินสดจ่ายจากการซื้อเงินลงทุนระยะยาวอื่น
เงินฝากสถาบันการเงินที่มีข้อจำกัดในการใช้
ซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์
ขายที่ดิน อาคารและอุปกรณ์
ซื้อสินทรัพย์ไม่มีตัวตน
เงินสดจ่ายสุทธิจากการซื้อบริษัทย่อย

เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมลงทุน
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน

จ่ายดอกเบี้ย
จ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้นของบริษัท
เงินสดรับจากเงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน
ชำระคืนเงินเงินกู้ยืมระยะสั้นจากกิจการที่เกี่ยวข้องกัน
เงินสดรับจากเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน
เงินสดจ่ายคืนเงินเงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงิน
เงินสดสุทธิได้มาจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมจัดหาเงิน

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 1 มกราคม
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 31 ธันวาคม
รายการที่มีใช้เงินสด

อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน

งบการเงินรวม		งบการเงินเฉพาะกิจการ	
2556	2555*	2556	2555*
(บาท)	(บาท)	(บาท)	(บาท)
(24,302,382)	(261,071,536)	(17,468,829)	(252,134,574)
(863,315,324)	1,720,994,862	(763,259,472)	1,641,358,033
9,732,601	29,460,920	18,932,605	27,013,027
103,738,005	6,135,318	103,738,005	6,135,318
-	12,000,000	-	-
		(15,600,000)	(369,000,000)
2,000,000		2,000,000	
86,465			(6,633,943)
60,448,959		60,448,959	
(22,399,780)	(47,067,700)	(22,399,780)	(47,067,700)
1,664,046	(51,204)	1,664,046	(51,204)
(738,513,059)	(600,239,818)	(710,088,457)	(581,505,908)
72,647,121	36,132,837	72,226,772	36,058,071
(12,567,308)	(6,943,043)	(9,337,611)	(6,927,473)
-	(248,000,000)	(7)	(124)
(523,162,950)	(818,572,690)	(498,415,468)	(941,979,936)
(5,609,032)	(5,488,671)	(5,608,810)	-
(666,195,006)	(199,275,572)	(666,195,006)	(199,275,572)
	10,000,000		
	(139,600,000)		
1,500,000,000		1,500,000,000	
(800,000,000)		(800,000,000)	
28,195,962	(334,364,243)	28,196,184	(199,275,572)
(1,358,282,312)	568,057,929	(1,233,478,756)	500,102,525
1,544,538,609	976,480,680	1,373,162,370	873,059,845
186,256,297	1,544,538,609	139,683,614	1,373,162,370
-	-	-	-

*ปรับปรุงใหม่

13.2 การแสดงอัตราส่วนทางการเงิน

งบการเงินได้รับการตรวจสอบจากบริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิไชย สอบบัญชี จำกัด ซึ่งได้แสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข

13.2.1 อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio) // (ฝ่ายบัญชี)

อัตราส่วน	งบการเงินรวม			งบการเงินเฉพาะของบริษัท		
	2556	2555	2554	2556	2555	2554*
อัตราส่วนสภาพคล่อง (เท่า)	1.1	1.5	1.6	1.1	1.6	1.6
อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว (เท่า)	0.2	0.7	0.6	0.2	0.6	0.9
อัตราส่วนสภาพคล่องกระแสเงินสด (เท่า)	(0.2)	0.5	0.2	(0.2)	0.5	0.3
อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า (เท่า)	22.4	30.8	21.5	21.9	31.0	23.3
ระยะเก็บหนี้เฉลี่ย (วัน)	16.2	11.9	17.0	16.6	11.8	15.7
อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ (เท่า)	22.5	50.7	52.1	25.6	51.5	54.7
ระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ย (วัน)	16.1	7.2	7.0	14.2	7.1	6.6
อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้ (เท่า)	10.3	14.6	12.6	9.7	14.7	13.0
ระยะเวลาชำระหนี้ (วัน)	35.2	25.1	29.0	37.5	24.9	28.2
Cash Cycle (วัน)	(2.8)	(6.0)	(5.0)	(6.7)	(6.0)	(5.9)

13.2.2 อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร (Profitability Ratio)

อัตราส่วน	งบการเงินรวม			งบการเงินเฉพาะของบริษัท		
	2556	2555*	2554	2556	2555*	2554
อัตรากำไรขั้นต้น (%)	27.3	20.2	19.0	25.6	19.9	18.9
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (%)	(8.3)	0.7	0.6	(9.1)	0.5	0.6
อัตรากำไรอื่น (%)	3.9	2.4	0.2	3.1	1.6	1.2
อัตราส่วนเงินสดต่อการหากำไร (%)	93.1	1,038.2	587.2	76.6	1,333.9	650.8
อัตรากำไรสุทธิ (%)	(2.8)	2.6	0.3	(4.3)	1.6	1.2
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (%)	(3.8)	6.9	0.7	(6.1)	4.4	3.0

13.2.3 อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Efficiency Ratio)

อัตราส่วน	งบการเงินรวม			งบการเงินเฉพาะของบริษัท		
	2556	2555	2554	2556	2555	2554
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (%)	(2.5)	4.4	0.5	(3.9)	2.7	2.0
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร (%)	(3.9)	7.5	0.8	(6.4)	4.8	3.7
อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ (เท่า)	0.9	1.7	1.6	0.9	1.7	1.7

13.2.4 อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายการเงิน (Financial Policy Ratio)

อัตราส่วน	งบการเงินรวม			งบการเงินเฉพาะของบริษัท		
	2556	2555	2554*	2556	2555	2554*
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย (เท่า)	(51.1)	131.7	97.4	(69.2)	-**	-**
อัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน (เท่า)	(0.6)	8.43	1.7	(0.5)	8.2	2.2
อัตราการจ่ายปันผล (%)	-	110.7	319.5	-	179	75.2

* ปรับปรุงใหม่

**ไม่มีภาระดอกเบี้ยจ่าย

13.3 คำอธิบายและวิเคราะห์ฐานะการเงิน

ส่วนประกอบของสินทรัพย์และโครงสร้างเงินทุน

ทรัพย์สินของบริษัทฯ ที่แสดงในงบการเงินรวม ส่วนใหญ่ประกอบด้วย สินทรัพย์ถาวรซึ่งได้แก่ ที่ดิน, อาคาร, เครื่องจักรและอุปกรณ์ (ร้อยละ 68 ของสินทรัพย์ทั้งหมด), สินค้าคงเหลือ (ร้อยละ 17.5), เงินสด เงินฝากธนาคาร และการลงทุนระยะสั้น (ร้อยละ 1.5), ลูกหนี้การค้า (ร้อยละ 3.8) และสินทรัพย์อื่นๆ (ร้อยละ 9.2)

สัดส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอยู่ในสัดส่วนประมาณ 1 ต่อ 2 ซึ่งแสดงให้เห็นเสถียรภาพฐานะการเงินของบริษัทฯ ร้อยละ 12.2 ของหนี้สินรวมเป็นเงินค้ำมัดจำชั่วคราวจากลูกค้า, เงินกู้ยืมระยะสั้นจากสถาบันการเงินร้อยละ 16.2 , เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นๆ ร้อยละ 26.1, ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ร้อยละ 10.4 , ประมาณการผลตอบแทนพนักงาน ร้อยละ 21.5 , หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ร้อยละ 10.8 และหนี้สินอื่นๆ ร้อยละ 2.8

โครงสร้างของส่วนของผู้ถือหุ้นที่สำคัญ ประกอบด้วยทุนจดทะเบียนที่ได้รับการชำระแล้ว 266 ล้านบาท ส่วนเกินมูลค่าหุ้น 1,342 ล้านบาท ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน 3,427 ล้านบาทและกำไรสะสม 3,367 ล้านบาท

ผลการดำเนินงาน

งบการเงินรวมของบริษัทฯ ประจำปี พ.ศ. 2556 มีผลประกอบการขาดทุนสุทธิ จำนวน 328.5 ล้านบาท กำไรลดลง 928.7 ล้านบาทหรือร้อยละ 154.7 เมื่อเทียบกับปีก่อน

รายได้

• รายได้สุทธิจากการขาย

ปี พ.ศ. 2556 บริษัทฯ มีรายได้สุทธิจากการขาย จำนวน 11,171.9 ล้านบาท ลดลง 11,648.6 ล้านบาทหรือร้อยละ 51.04

• รายได้อื่น

สำหรับปี พ.ศ. 2556 บริษัทฯ มีรายได้อื่นจำนวน 285.5 ล้านบาท ลดลง 100.2 ล้านบาท หรือร้อยละ 25.9

ต้นทุนขาย

สำหรับปี พ.ศ. 2556 บริษัทฯ มีต้นทุนขาย จำนวน 8,114.7 ล้านบาท ลดลง 10,105 ล้านบาท หรือร้อยละ 55.5 ปัจจัยหลักที่ส่งผลให้อัตราการลดลงของต้นทุนขายมากกว่าอัตราการลดลงของรายได้ เนื่องจากมีการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตแต่ละผลิตภัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และผลกระทบจากการบันทึกค่าเผื่อการลดมูลค่าขาดแก้วหมุนเวียนที่ไม่สามารถนำมาใช้งานได้ในปีก่อน

ค่าใช้จ่ายในการขายและค่าใช้จ่ายในการบริหาร

ปี พ.ศ. 2556 บริษัทฯ มีค่าใช้จ่ายในการขาย และค่าใช้จ่ายในการบริหาร จำนวน 3,974.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจำนวน 454.8 ล้านบาท หรือร้อยละ 10.3 ส่วนใหญ่เพิ่มขึ้นเนื่องจากค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมการขายและการตลาดสำหรับการออกผลิตภัณฑ์น้ำอัดลมยี่ห้อใหม่ล่าสุด และผลกระทบจากการปรับอัตราค่าแรงขั้นต่ำ

ส่วนแบ่งกำไร / (ขาดทุน) จากเงินลงทุนในบริษัทร่วม(สุทธิจากภาษีเงินได้)

ปี พ.ศ. 2556 มีส่วนแบ่งจำนวน 162.2 ล้านบาท ลดลง 14.5 ล้านบาท เกิดจากการรับรู้รายได้เงินชดเชยค่าประกันภัยน้ำท่วมในปีปัจจุบันต่ำกว่าปีก่อน

ภาษีเงินได้

ในปี พ.ศ. 2556 บริษัทฯ มีภาษีเงินได้ปัจจุบันจำนวน 4.2 ล้านบาท ลดลงจำนวน 129.3 ล้านบาท หรือร้อยละ 96.8

และมีรายได้ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีจากการเปลี่ยนแปลงผลต่างชั่วคราวจำนวน 155.1 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 149.5 ล้านบาทหรือร้อยละ 2,727

ในปี พ.ศ. 2556 บริษัทฯ ขาดทุนกำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐานจำนวน 1.24 บาท กำไรลดลง 3.51 บาทเมื่อเทียบกับระยะเวลาเดียวกันในปีก่อน

ฐานะการเงินตามที่ปรากฏในงบดุลรวมของบริษัทฯ ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2556

บริษัทมีสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น 12,700.9 ล้านบาท โดยมีเงินสด, เงินฝากธนาคารและเงินลงทุนระยะสั้นจำนวนรวมทั้งสิ้น 186.2 ล้านบาท ซึ่งเป็นเงินหมุนเวียนที่เหลือจากการดำเนินงานและการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรและโครงการต่าง ๆ ที่จำเป็นในการประกอบธุรกิจ ลูกหนี้การค้าจำนวน 489.7 ล้านบาท ลดลง 245.8 ล้านบาทจากปีก่อน สินค้าคงคลังจำนวน 2,226.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 207.5 ล้านบาท ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ จำนวน 8,636.64 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 653 ล้านบาท

บริษัทมีหนี้สินรวมจำนวน 4,298.3 ล้านบาท ลดลง 565.7 ล้านบาทจากปีก่อน เกิดจากการลดลงของเจ้าหนี้การค้าจำนวน 471.2 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายลดลง 307.4 ล้านบาทจากสวัสดิการพนักงานและค่าใช้จ่ายการตลาดค้างจ่ายเพิ่มขึ้น หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นจำนวน 12,700.9 ล้านบาท ลดลง 892.6 ล้านบาท

บริษัทมีรายจ่ายในกิจกรรมลงทุนซึ่งแสดงไว้ในงบกระแสเงินสด มีรายการสำคัญ ๆ ประกอบด้วยรายจ่ายเพื่อซื้อสินทรัพย์ถาวร จำนวน 738.5 ล้านบาท รายจ่ายดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นการซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการผลิตค่าปรับปรุงเครื่องจักรและอุปกรณ์การขยายโรงงานและสาขา ตลอดจนการลงทุนเครื่องมือทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการขายและจัดจำหน่าย

14. การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ (Management Discussion and Analysis : MD&A)

คำอธิบายนี้จัดทำขึ้นเพื่อความเข้าใจในงบการเงินของกลุ่มบริษัท เสริมสุข จำกัด (มหาชน)

ภาพรวม

ปัจจุบัน บริษัทฯ ได้ดำเนินการตามแผนธุรกิจด้วยศักยภาพของระบบการจัดจำหน่ายและกระจายสินค้าที่เข้มแข็งเพื่อดำเนินการตามแผนธุรกิจในอนาคต และสร้างการเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยดำเนินธุรกิจหลัก 4 ด้าน ได้แก่

1. **การผลิตและจัดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำอัดลม**
น้ำอัดลมภายใต้เครื่องหมายการค้า "เอส"
2. **การผลิตและจัดจำหน่ายน้ำดื่ม**
น้ำดื่ม และน้ำโซดาภายใต้เครื่องหมายการค้า "คริสตัล"
3. **การผลิตและจัดจำหน่ายเครื่องดื่มไม่อัดลม**
ชาเขียวพร้อมดื่มชนิดคั้นขวด รสน้ำผึ้งผสมมะนาว ภายใต้เครื่องหมายการค้า "โอเอช"
ชาพร้อมดื่มชนิดคั้นขวด รสเลมอน ภายใต้เครื่องหมายการค้า "ลิปตัน"
เครื่องดื่มเกลือแร่ภายใต้เครื่องหมายการค้า "เกเตอร์"
เครื่องดื่มบำรุงกำลังภายใต้เครื่องหมายการค้า "แรงเยอร์"
เครื่องดื่มเกลือแร่ภายใต้เครื่องหมายการค้า "พาวเวอร์พลัส"
4. **ผู้จัดจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม**
ชาเขียวพร้อมดื่มชนิดกระป๋องและขวดพีอีทีภายใต้เครื่องหมายการค้า "โอเอช"
สำหรับทอดกรอบภายใต้เครื่องหมายการค้า "โอโนริ" ให้กับบริษัท โอเอช เทรตติ้ง จำกัด
ชาพร้อมดื่มชนิดกระป๋องและขวดพีอีที ภายใต้เครื่องหมายการค้า "ลิปตัน" ให้กับบริษัท เป๊ปซี่ ลิปตันอินเตอร์เนชันแนล จำกัด

นอกจากนี้ บริษัทฯ ต้องการเป็นผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเครื่องดื่ม ครบวงจร โดยมีการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ มีความพร้อมในการสร้างความพึงพอใจที่ตรงกับความต้องการของลูกค้าและผู้บริโภค

ภาพรวมในปี 2556

บริษัทฯ ยังคงเชื่อมั่นในธุรกิจเครื่องดื่มอัดลม และไม่อัดลม ยังสามารถขยายตัวได้ หลังจากน้ำอัดลมใหม่ภายใต้เครื่องหมายการค้า "เอส" ออกสู่ตลาดตั้งแต่วันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ด้วยจุดแข็งของบริษัทฯ ที่มีความสามารถและศักยภาพสูงในการกระจายสินค้าได้ครอบคลุม และในส่วนของน้ำดื่มคริสตัลเป็นสินค้าที่ผู้บริโภคไว้วางใจ ทำให้ยอดขายเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังคงเพิ่มสินค้าใหม่ออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง ผ่านทางช่องทางจัดจำหน่ายในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สามารถการกระจายสินค้าให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้เหมาะสมขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จในการเพิ่มส่วนแบ่งตลาดขึ้นด้วย

ผลการดำเนินงาน
สรุปผลการดำเนินงานปี 2556

ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	2556	2555	ผลต่าง	%
รายได้รวม	11,457	23,206	(11,749)	-50.6%
ต้นทุนขาย	8,115	18,220	(10,105)	-55.5%
กำไรขั้นต้น	3,057	4,601	(1,544)	-33.6%
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	3,975	4,430	(455)	-10.3%
กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	(641)	551	(1,192)	-216.3%
ภาษีเงินได้	(151)	128	(279)	-217.8%
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ	(328)	605	(933)	-154.3%
กำไร(ขาดทุน)สุทธิต่อหุ้น (บาท)	(1.24)	2.27	(3.51)	-154.3%

บริษัทฯ มีผลการดำเนินงานสำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2556 มีผลขาดทุนสุทธิแสดงไว้ในงบการเงินรวม เป็นจำนวนเงิน 328 ล้านบาท กำไรลดลงเป็นจำนวนเงิน 933 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 154.3 เมื่อเทียบกับระยะเวลาเดียวกันของปีก่อน โดยการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสาระสำคัญมีดังต่อไปนี้

- 1) รายได้ลดลง 11,749 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 50.6 เนื่องจากการหยุดจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำอัดลมและเครื่องดื่มบำรุงกำลังยี่ห้อเดิมที่สิ้นสุดสัญญาช่วงปลายปี 2555 และเริ่มต้นการจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำอัดลม และเครื่องดื่มบำรุงกำลังยี่ห้อใหม่
- 2) ต้นทุนขายลดลง 10,105 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 55.5 ปัจจัยหลักที่ส่งผลให้อัตราการลดลงของต้นทุนขายมากกว่าอัตราการลดลงของรายได้ เนื่องจากการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตแต่ละผลิตภัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และผลกระทบจากการบันทึกค่าเผื่อการลดมูลค่าขาดแก้วหมุนเวียนที่ไม่สามารถนำมาใช้งานได้ในปีก่อน
- 3) ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารลดลง 455 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 10.3 ปัจจัยหลักที่ส่งผลให้อัตราการลดลงของค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารน้อยกว่าอัตราการลดลงของรายได้ เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมการขายและการตลาดสำหรับช่วงการนำผลิตภัณฑ์น้ำอัดลมยี่ห้อใหม่ที่จะออกสู่ตลาด และผลกระทบจากการปรับอัตราค่าแรงขั้นต่ำ

ผลการดำเนินงานสำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2556 ส่งผลให้บริษัทฯ มีผลขาดทุนต่อหุ้นขั้นพื้นฐานเป็นจำนวนเงิน 1.24 บาท กำไรลดลง 3.51 บาท เมื่อเทียบกับระยะเวลาเดียวกันในปีก่อน

การจ่ายเงินปันผล

นโยบายการจ่ายเงินปันผล

บริษัทมีนโยบายจ่ายเงินปันผลในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 จากกำไรสุทธิของงบการเงินรวม ในแต่ละงวดบัญชี หลังจากหักเงินสำรองตามกฎหมายและขาดทุนสะสมมาแล้ว (ถ้ามี) ทั้งนี้การจ่ายเงินปันผลดังกล่าว จะขึ้นอยู่กับกระแสเงินสด แผนการลงทุน เงินไข และข้อกำหนดในสัญญาต่างๆ ที่บริษัทผูกพันอยู่ รวมถึงความจำเป็นและความเหมาะสมอื่นๆ ในอนาคต

ฐานะทางการเงิน
(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	2556	2555	เปลี่ยนแปลง	%
สินทรัพย์				
สินทรัพย์หมุนเวียน	3,330	5,108	(1,778)	-34.8%
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	9,371	8,486	885	10.4%
รวมสินทรัพย์	12,701	13,594	(893)	-6.6%
หนี้สิน				
หนี้สินหมุนเวียน	2,909	3,308	(399)	-12.1%
หนี้สินไม่หมุนเวียน	1,389	1,557	(168)	-10.8%
รวมหนี้สิน	4,298	4,865	(567)	-11.7%
ส่วนของผู้ถือหุ้น				
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	8,403	8,729	(326)	-3.7%
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	12,701	13,594	(893)	-6.6%
หนี้สิน/ทุน	0.51	0.56	(0.05)	

ฐานะการเงินของบริษัทฯ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2556 ยังมีความมั่นคงอย่างต่อเนื่อง สามารถสนับสนุนการเติบโตในผลิตภัณฑ์หลัก และสนับสนุนการขยายธุรกิจได้ในอนาคต ส่วนกระแสเงินสดสำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2556 บริษัทฯมีกระแสเงินสดที่ได้จากการดำเนินงานไม่เพียงพอ เนื่องจากผลการดำเนินงานขาดทุนตามการชี้แจงข้างต้น เมื่อบริษัทฯได้จ่ายเงินปันผลและมีการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรเพิ่ม ทำให้ต้องหากระแสเงินสดเพิ่มโดยการกู้ยืมจากสถาบันการเงิน

มุมมองต่ออนาคต

ด้วยวิสัยทัศน์ในการการดำเนินธุรกิจของบริษัท โดยการมุ่งเน้นในทิศทางธุรกิจทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

1. การผลิตและจัดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำอัดลม
2. ขยายตลาดน้ำดื่มคริสตัล
3. การผลิตและจัดจำหน่ายเครื่องดื่มไม่อัดลม
4. เป็นผู้จัดจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม

นอกจากนี้บริษัทยังเตรียมความพร้อมในการแข่งขัน ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค รวมถึงการสร้างตราสินค้าให้แข็งแกร่ง การมองหาโอกาสและช่องทางธุรกิจใหม่ ซึ่งอาจรวมถึงการรับจ้างผลิตสินค้า การขยายตลาดไปยังต่างประเทศ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ต้นทุนของผลิตภัณฑ์และต้นทุนในการกระจายสินค้าก็มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อผลการดำเนินงาน โดยต้องคำนึงถึงการบริหารจัดการทรัพยากรสำคัญของบริษัท อาทิเช่น บุคลากร เครื่องจักร และยานพาหนะ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมถึงการปรับโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของบริษัท นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอก อาทิเช่น การเปลี่ยนแปลงทางสภาพอากาศที่ไม่แน่นอนซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อยอดขาย รวมถึงการเปลี่ยนทางเศรษฐกิจและการเมืองก็มีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค ดังนั้นความสำเร็จของบริษัทฯ จึงขึ้นกับความสามารถในการบริหารงานในภาพรวม พิจารณาผลประโยชน์ประกอบการทางการเงิน แผนการดำเนินธุรกิจในช่วงเวลานั้น ปัจจัยทางด้านเวลา และระดับการแข่งขันทางธุรกิจ รวมถึงลดความเสี่ยงที่เกิดจากความไม่แน่นอนทางการเมืองและเศรษฐกิจ